

106976

เงื่อนไขที่มีต่อความสำเร็จของการจัดการแบบจีน
: กรณีศึกษานักธุรกิจชาวไทยเชื้อสายจีน ในจังหวัดเชียงใหม่
Conditions Influencing the Success of Chinese Management
: **Studies in Chinese Descent Business Persons in Chiang Mai.**

ภาวิตรี พันธุ์แพ

รายงานวิจัยฉบับที่ 210

พ.ศ. 2550

มหาวิทยาลัยพายัพ

บทคัดย่อ

1. ประเทศ : ไทย
2. หมายเลขงานวิจัย : 210
3. ชื่อเรื่องภาษาไทย : เงื่อนไขที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการแบบจีน:
กรณีศึกษานักธุรกิจชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดเชียงใหม่
4. ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ : Conditions Influencing the Success of Chinese
Management : Studies in Chinese Descent Business
Persons in Chiang Mai Province.
5. ผู้เขียน : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาวัดน์ พันธุ์แพ
6. หน่วยงาน : ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ
7. ประเภทเอกสาร : รายงานการวิจัย
8. รายละเอียดของงานพิมพ์ : รายงานการวิจัย ขนาด 118 หน้า
9. วันที่พิมพ์ : มกราคม 2550
10. ภาษา : ไทย
11. หน่วยงานที่ให้ทุน : มหาวิทยาลัยพายัพ
12. คำหลัก : การจัดการแบบจีน, เชียงใหม่.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงเงื่อนไขที่ทำให้นักธุรกิจชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดเชียงใหม่ประสบความสำเร็จ ศึกษาถึงวิธีการจัดการธุรกิจแบบจีนและทราบถึงความคิดเห็นของพวกเขาต่อวิธีการดำเนินธุรกิจแบบจีน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 30 คน ประกอบการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมในธุรกิจที่เข้าไปสัมภาษณ์ คำถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 36 ข้อที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

นักธุรกิจชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่ประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักขงจื้อในชีวิตประจำวัน โดยได้รับการสั่งสอนจากบรรพบุรุษอย่างไม่เป็นทางการ พวกเขานับถือสิ่ง

ศักดิ์สิทธิ์ที่นอกเหนือจากศาสดาของศาสนาที่ตนเองนับถือเพื่อเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจและให้ความสำคัญต่อความกตัญญูเป็นอย่างยิ่ง พวกเขาให้ความสำคัญต่อกลุ่มและระบบเครือญาติที่ต้องให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทั้งยังเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีผลอย่างยิ่งในการทำธุรกิจ พวกเขาให้ความสำคัญต่อผู้นำโดยเฉพาะผู้อาวุโสสูงสุด และที่สำคัญก็คือพวกเขามีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งพัฒนาตนเองให้สามารถรักษาความสามารถในการแข่งขันได้ โดยการนำเอาหลักการจัดการแบบตะวันตกมาประยุกต์ใช้ในองค์กร

PAYAP UNIVERSITY

ABSTRACT

1. **Country** : Thailand
2. **Research Report Number** : 210
3. **Name(Thai)** : เงื่อนไขที่มีผลต่อการจัดการแบบจีน: กรณีศึกษานักธุรกิจชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดเชียงใหม่
4. **Name(English)** : Conditions Influencing the Success of Chinese Management : Studies in Chinese Descent Business Persons in Chiang Mai Province.
5. **Author** : Assistant Professor Pawat Panphae
6. **Organization** : Management Department, Payap University
7. **Type of Document** : Research Report
8. **Page** : 118 pages
9. **Date Printed** : January 2007
10. **Language of Document** : Thai
11. **Funding Organization** : Payap University
12. **Keyword** : Chinese Management, Chiang Mai.

Abstract

The purpose of the research was to investigate the conditions influencing the success of Chinese management in Chiang Mai province, Thailand. Moreover, this study explored both how these business persons manage their business with a Chinese management style and their notion about their style of management. The accumulation of data was run by semi-structured questionnaire with 36 questions derived from a review literature interviewing 30 Chinese business persons in Chiang Mai. The results drawn from the research were as follows:

Most Chinese descent business persons behaved according to the teaching of Confucian. However, their learning was gained from their ancestor by informal teaching. They adored other deities other than their lord. They put a very important on obligation to the others. Family and group or clan was very important to them in doing business. Moreover, they emphasized the importance of their top leaders. One of the most important attributes that make them success were their capabilities in coping with environmental change and develop themselves to have a capability of competing with the others by applying the western style of management into their organizations.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปได้ด้วยดีจากความช่วยเหลือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกัน ผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยพายัพทุกท่าน โดยเฉพาะแผนกข้อมูลภาคเหนือที่ ช่วย แนะนำหนังสือประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับจังหวัดเชียงใหม่ที่นำมาเป็นข้อมูลประกอบการค้นคว้า ในครั้งนี้และที่สำคัญคือผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัตนาพร เศรษฐกุล ที่กรุณาแนะนำข้อมูล หนังสือ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการค้นคว้าเพื่อทำให้การวิจัยฉบับนี้มีเนื้อหาสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ พิภู คุ้มสุวรรณ และอาจารย์ อภิชาติ ชมพูนุช แห่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่กรุณาชี้แนะเพื่อทำให้วิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วง

สิ่งที่จะละเลยไม่ได้ก็คือกำลังใจจากเพื่อนร่วมงาน หัวหน้าภาควิชา และครอบครัวที่ให้ความช่วยเหลือทั้งทางตรงและทางอ้อมตลอดมา การวิจัยครั้งนี้จะไม่สามารถสำเร็จได้โดยปราศจากความเมตตาในการอนุเคราะห์ให้ข้อมูลจากนักธุรกิจชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดเชียงใหม่ที่ทุกท่าน ต่างให้ความสำคัญต่อการศึกษามาแม้ข้อมูลทางธุรกิจบางอย่างจะเป็นความลับทางธุรกิจก็ตาม

ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณบิดา มารดาของผู้วิจัยที่ให้ชีวิตและโอกาสในการเรียนรู้ทำให้ ผู้วิจัยได้มีโอกาสเจริญเติบโตในเยาว์วัยท่ามกลางสภาพสังคมที่แวดล้อมไปด้วยชาวไทยเชื้อสายจีน ในอำเภอเล็ก ๆ ของจังหวัดทางภาคกลางของประเทศไทยจนทำให้ผู้วิจัยเกิดความใฝ่รู้ใฝ่ศึกษาถึง ปรากฏการณ์ที่ทำให้คนไทยเชื้อสายจีนเหล่านั้นต่างประสบความสำเร็จ แม้เวลาจะกลืนกินทุกสรรพสิ่งรวมถึงชีวิตผู้คนในชุมชนดังกล่าวไปจนแทบหมดสิ้น แต่เวลากลับไม่ใช่อุปสรรคที่ทำให้ ผู้วิจัยลดละจากความอยากรู้อยากเห็นในปรากฏการณ์ที่ผ่านมาในอดีตที่ส่งผลสืบเนื่องมาถึงปัจจุบัน แม้จะเป็นการศึกษาในเวลาและสถานที่ที่ต่างกันทำให้ผู้วิจัยรักและหวงแหนเมืองที่มีประวัติศาสตร์ อันยาวนานและเต็มไปด้วยชีวิตชีวาและความหมายอย่างเชิงใหม่ขึ้นมาอีกมาก สมกับที่ผู้วิจัยจะได้ ฝากชีวิตและจิตใจไว้กับดินแดนแห่งนี้ตลอดไป

ความผิดพลาด บกพร่องที่จะมีในการรายงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับด้วยความยินดี เพื่อการแก้ไข ปรับปรุง ให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

ภาวิวัฒน์ พันธุ์แพ

8 พฤษภาคม พ.ศ. 2549

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ทำการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
สาเหตุและความสำคัญของการศึกษา	5
ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะการจัดการแบบจีน	12
รูปแบบธุรกิจครอบครัวของคนจีน	22
การศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	36
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	39

	หน้า
บทที่ 4 ความสัมพันธ์และบทบาททางเศรษฐกิจของคนจีนที่มีต่อสังคมไทย	40
ความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยและคนจีนในอดีต	40
สังคมของชาวจีนในสยาม	44
บทบาททางเศรษฐกิจของคนจีนในประเทศไทย	46
การอพยพและการย้ายถิ่นฐานของคนจีนในประเทศไทย	50
บทที่ 5 บริบทคนจีนในสังคมเมืองเชียงใหม่	58
ประวัติศาสตร์เชียงใหม่โดยสังเขป	58
สังคมเมืองเชียงใหม่ในอดีต	60
การอพยพและย้ายถิ่นฐานของคนจีนสู่เชียงใหม่	61
ชุมชนชาวจีนและย่านการค้าเมืองเชียงใหม่ในอดีตและปัจจุบัน	64
ลักษณะครอบครัวของคนจีนในเชียงใหม่	66
สมาคมคนไทยเชื้อสายจีนในเชียงใหม่	67
นักธุรกิจชาวจีนที่สำคัญของเชียงใหม่ในอดีต	67
บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของล้านนาที่มีส่วนในการจัดรูปแบบการทำธุรกิจ ของชาวไทยเชื้อสายจีน	70
บทที่ 6 สรุปลผลการวิจัยและอภิปรายผล	72
สรุปลผลการวิจัย	73
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	103
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	108
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์	110
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	116

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1-1	การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของคนจีนโพ้นทะเล	9
1-2	ประชากรจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และไต้หวัน	10
6-1	ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์	74

PAYAP UNIVERSITY

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
6-1	ความเจริญรุ่งเรืองของธุรกิจคนจีนไม่กิน 3 รุ่น	96
6-2	ความเจริญรุ่งเรืองของธุรกิจคนจีนที่มีการพัฒนาจากประสบการณ์ที่เคย ล้มเหลวในรอบที่ 4	97
6-3	ความเจริญรุ่งเรืองของธุรกิจคนจีนที่ไม่พัฒนาตนเอง	98
6-4	แนวคิด “มีมานะ” ของคนไทยเชื้อสายจีน	102
6-5	แนวโน้มการปรับตัวทางธุรกิจของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดเชียงใหม่	102